

Handläggare
Emmie Bjerkander
Sektionschef
Socialförvaltningen
0140-68 747

Mottagare
Kommunstyrelsen

Emmie.bjerkander@tranas.se

Ansökan om dispens och beslut om avvikelse från kravet på elva timmars dygnsvila

Förvaltningens förslag till beslut

- att** besluta om avvikelse enligt Bilaga J till Allmänna bestämmelser för ärende 1 inom personlig assistans för att möjliggöra arbetstid och jourtid i upp till 24 timmar,
- att** begära dispens enligt Allmänna bestämmelser för ärende 1 inom personlig assistans för att möjliggöra arbetstid och jourtid i upp till 24 timmar.

Sammanfattning

I Allmänna bestämmelser (AB) anges att arbetstagaren har rätt till minst 11 timmars dygnsvila under varje period om 24 timmar samt under vilka förutsättningar det är möjligt att göra undantag från reglerna om dygnsvila, både vad avser planerad arbetstidsförläggning och vid oförutsedd händelse. Vidare anges i Bilaga J till AB att den sammanlagda arbetstiden vid planerad förläggning av arbete i kombination med jour får vara högst 20 timmar.

I Bilaga J ges också möjlighet till avvikelse för personlig assistent, ledsagare och avlösare som innebär förläggning av arbete och jour över 20 timmar men som mest 24 timmar. Det ska grunda sig på den enskildes behov av stöd för rättigheter och friheter som följer av lag samt att inga andra rimliga åtgärder står till buds.

Sveriges kommuner och regioner, SKR, och Sobona samt de fackliga motparterna har gemensamt tecknat en tilläggsöverenskommelse om möjlighet till dispens från AB § 13 mom. 5 i samband med arbetstidens förläggning.

Socialförvaltningen föreslår att Tranås kommun besluta om avvikelsen enligt Bilaga J för ärende 1 inom personlig assistans för att möjliggöra arbetstid och jourtid i upp till 24 timmar. Samt att begära dispens ifrån AB § 13 mom. 5 för ärende 1 inom personlig assistans för att möjliggöra arbetstid och jourtid i upp till 24 timmar för intermittert anställda timvikarier.

Beskrivning av ärendet

Ärendet avser en assistansgrupp för en brukare med behov dygnets alla timmar, nedan kallad ärende 1. Berörd yrkesgrupp är personliga assistenter, för närvarande 7 ordinarie personal och 2 vikarier.

Avvikelse

Från den 1 oktober 2023 gäller som huvudregel att alla medarbetare i kommuner och regioner ska ha minst 11 timmars sammanhängande dygnsvila under varje 24-timmarsperiod, och att arbetspass ska följas av dygnsvila. För personlig assistent, ledsagare eller avlösare som går under Bilaga J till Allmänna bestämmelser, AB gäller 1 februari 2023.

Viss möjlighet till undantag från regler om minst 11 timmars dygnsvila finns i Allmänna bestämmelser. Möjligheten att göra undantag är mycket restriktiv och kan bara bli aktuell i verksamheter som har uppdrag att skydda liv, hälsa och säkerhet. Varje undantag förutsätter dessutom att det inte är möjligt att klara bemanningen på annat sätt. I Bilaga J till AB finns möjlighet till avvikelse som innebär förläggning av arbete och jour över 20 timmar men som mest 24 timmar. Det ska grunda sig på den enskildes behov av stöd för rättigheter och friheter som följer av lag samt att inga andra rimliga åtgärder står till buds.

Dispens

Centrala parter har inrättat ett dispensförfarande som ska tillämpas restriktivt. Dispensen innebär att den sammanlagda arbetstiden vid planerad förläggning av arbete i kombination med jour enligt AB § 13 mom. 5 eller motsvarande bestämmelse i bilaga till AB kan överstiga 20 timmar. Den sammanlagda arbetstiden får dock som högst uppgå till 24 timmar. Ansökan om dispens för att möjliggöra arbetstid och jourtid i upp till 24 timmar för intermittert anställda timvikarier.

Ärende 1

Grunden för personens beslut om stöd finns i Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Grunden är att den verksamhet som bedrivs enligt denna lag ska främja jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet. Målet skall vara att den enskilde får möjlighet att leva som andra § 5 LSS. Ett beslut om avvikelse för att säkerställa brukarens behov av kontinuitet och sammanhängande bemanning är av yttersta vikt för att säkerställa att risken för att personal utsätts för hot eller våld minskas.

Brukaren har en autismdiagnos med extremt stort behov av struktur och fasta rutiner, en av få personer i landet med den här typen av behov. Varje förändring skapar stress och oro.

Om arbetspassen behöver delas på så kommer detta påverka brukaren negativt. För en person som har diagnosen autism krävs att man minimerar förändringar, reducerar sinnesintryck och annat som kan skapa stress och oro.

Att dagligen utsätta brukaren för förändringar genom att ha ett personalbyte vid exempelvis kl. 16.00 kan leda till ett beteende som kommer påverka personalen genom ökad risk för fysiskt våld. Men framförallt påverkar detta brukaren som riskerar ett ständigt stresspåslag som enligt läkaren leder till försämrad hälsa. Sammantaget är det utifrån brukarens rätt enligt lagen som stöd och service för vissa funktionshindrade (LSS) 5 §, just nu inte möjligt för verksamheten att uppfylla det som anges. Nämligen att *Verksamhet enligt denna lag skall främja jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet för de personer som anges i 1 §. Målet skall vara att den enskilde får möjlighet att leva som andra.*

Anmärkning

Dispensen avser endast det planerade undantaget i AB § 13 mom. 5 och motsvarande bestämmelser i bilagor. I övrigt gäller § 13 och bilagor i sin helhet.

Se beslutsunderlag; Bilaga 1 - Förfarande vid begäran om dispens.

Samråd

Frågan har samverkats.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande socialförvaltningen 2024-01-22

Bilaga 1 – Förfarande vid begäran om dispens

Beslutet skickas till

Diariet
Sektionschef
HR-avdelningen

Socialförvaltningen

Emmie Bjerkander
Sektionschef Stöd och omsorg

Charlotte Gårlin
HR-specialist